

Styrdokument

Behovsutredning för tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen perioden 2025– 2027

Bräcke och Ånge bygg- och
miljönämnd

Fastställt av: Bygg- och miljönämnden

Datum: 2025-12-12

Diariernr: MH-2025-918

För revidering ansvarar: Bygg- och miljönämnden

För ev. uppföljning ansvarar: Bygg- och miljönämnden

Dokumentet gäller för: Bygg- och miljöförvaltningen

Dokumentet gäller t.o.m.: 2027-12-31

Bräcke
kommun

Ånge
kommun

Bygg- och miljöförvaltningen

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5–7
Tillsynsbehov utifrån miljöbalken	5
Tillsynsbehov utifrån andra lagar	5
Behov utifrån administrativa arbetsuppgifter	6
Ansvarsområden	6–7
Styrd tillsyn	6
Behovsprioriterad tillsyn	6
Händelsestyrd tillsyn	6
Skattefinansierad tillsyn	6–7
Verksamhetsmål	8–10
Miljöbalken	8
Miljökvalitetsmålen	8–9
Miljökvalitetsnormer	9
Lokala mål	9
Bygg- och miljönämndens ansvar	9–10
Nationella tillsynsstrategin	10
Beräkning av resurser	11–13
Avgifter för tillsyn och provning	13
Bygg- och miljönämndens tillsynsarbete	14–18
Miljöfarlig verksamhet	14–16
A-verksamheter	14
B-verksamheter	15
C-verksamheter	15
U-verksamheter	15
Hälsoskyddsverksamheter	17
H-verksamheter	17
UH-verksamheter	17
Tillsynsfrekvens	18
Planerad tillsyn för övriga verksamheter	18
Tillsyn miljöskydd	19–25
Tillsyn små avlopp	19

STYRDOKUMENT

Dokumentnamn: Behovsutredning

Datum: 2025-12-12

Beslutad av: Bygg- och miljönämnden

Tidigare beslut: BMN 2024-12-13 §90

Tillsyn förorenade områden	20–21
Behovsanpassad tillsyn miljöfarliga verksamheter (U-verksamheter)	21
Tillståndspliktig verksamhet (B-verksamheter)	22
Köldmedieanläggningar	22
Avloppsärenden	22
Avfall	22
Klagomål	22
Renhållningsärenden	23
Anmälan av värmepump	23
Anmälan av miljöfarlig verksamhet	23
Kemiska produkter	23
Fordonsservice, bensinstationer och mekanisk verkstad	23
Anmälan installation cisterner	23
Virkesterminaler	23
Betongindustri	24
Vattenskyddsområden	24
Naturvård	24
Fiskodling	24
Motorbanor och skjutbanor	24
Animaliska biprodukter	25
Dagvatten	25
Strandskyddsdispens	25
Övrig tillsyn inom miljö- och hälsoskydd	26–28
Råd och information	26
Enkäter	26
SOS-alarm och olyckor	26
Inventering av ej anmälningspliktiga objekt	26
Skattefinansierad verksamhet	26
Mätning av bakgrundsstrålning	27
Verksamhetsplanering	27
Interna och externa remisser	27
Åtalsanmälningar och miljöstraffavgifter	27
Administration och information	27
Administrativt arbete	27

Sammanfattning

Enligt 6 § miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos en tillsynsmyndighet finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Behovsutredningen speglar myndighetens resurser inom hela ansvarsområdet avseende miljöbalkstillsyn. Syftet med tillsynen är att uppnå intentionerna i miljöbalken och rådande nationella mål. Kommunens tillgängliga resurser ska inte beaktas i behovsutredningen utan utredningen ska visa den tillsyn nämnden ansvarar för. Utredningen visar att tillsynen inom miljö och hälsa behöver ca 10,7 heltidstjänster för att ha möjlighet att utföra alla uppgifter inom ansvarsområdet miljö- och hälsoskydd och strålskyddslagen. Behovsutredningen kommer användas som underlag för verksamhetsplanering och tillsynsplaner för perioden 2025–2027.

Inledning

Tillsynsbehov utifrån miljöbalken

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska sträcka sig över tre år och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Den nuvarande behovsutredningen för Miljö- och hälsoskyddsnämnden är från år 2022 och är täckande för perioden 2022–2024. Den rådande behovsutredningen gjordes år 2022 för att stämma överens med perioden år 2022–2025 och dess behov. Denna behovsutredning omfattar tillsynen av miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd enligt miljöbalken, smittskyddslagen, strålskyddslagen samt lagen om foder och animaliska biprodukter. I behovsutredningen beskrivs även behovet av information och rådgivning till verksamhetsutövare, kommuninvånare, internt inom kommunen och andra myndigheter.

Utöver behovsutredningen ska den operativa tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Hos miljö- och hälsoskydd skrivs tillsynsplanen årligen. Planen ska grundas på behovsutredningen och registret över tillsynsobjekten. En operativ tillsynsmyndighet ska även föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Miljö- och hälsoskydd har en gemensam plan för återkommande tillsyn i form av ett levande Excel-dokument som ses över och uppdateras årligen av samtliga handläggare.

Tillsynsbehov utifrån andra lagar

Miljö- och hälsoskyddstillsyn är den största tillsynsområdet som bygg- och miljönämnden har ansvar för. Nämnden har även tillsynsansvar enligt andra lagar, de lagar som berör miljö- och hälsoskyddstillsynen är till exempel strålskydds- och smittskyddslagen.

Behov utifrån administrativa arbetsuppgifter

Behovsutredningen omfattar också beräknat behov av tid för till exempel administrativt arbete, information, service, rådgivning, interna och externa remisser, sanktionsärenden m.m.

Ansvarsområden

Sveriges kommuner och regioner, SKR, har gått ut med rekommendationer om hur en behovsutredning kan utformas. Enligt SKR delas tillsynsmyndighetens ansvarsområden i behovsutredningen in i 4 kategorier. Dessa är styrd tillsyn, behovsprioriterad tillsyn, händelsestyrd tillsyn, skattefinansierad tillsyn samt övrig tillsyn.

- **Styrd tillsyn**

Styrd tillsyn omfattar de verksamheter med störst behov och krav. De verksamheter som anses ingå i kategorin styrd tillsyn är de tillsynsobjekt som omfattas av miljöprövningsförordningen, tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Det innefattar verksamheter såsom tillståndspliktiga verksamheter samt anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter och anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (A, B, C, H och industriutsläppsverksamheter).

- **Behovsprioriterad tillsyn**

Tillsynsområden som anses ha ett behov av återkommande tillsyn, men inte har anmälningsplikt ingår i denna kategori (U samt UH verksamheter). Det kan t. ex. vara mindre verkstäder och lackerare, gym och särskilda boenden. Bygg- och miljönämnden planerar tillsynen och prioriterar resurserna utifrån lokala tillsynsbehov, lokala kunskaper och riskanalys.

- **Händelsestyrd tillsyn**

Händelsestyrd tillsyn är verksamhet som utgörs av de inkommande ärenden som bygg- och miljönämnden är skyldig att handlägga. Till händelsestyrd kontroll kan höra extra offentlig kontroll för att kontrollera att avvikelser åtgärdats, tillfälliga arrangemang i kommunerna där påverkan på närmiljö kan uppstå och när klagomål inom miljö- och hälsoskydd inkommer till bygg- och miljöförvaltningen.

- **Skattefinansierad tillsyn**

Kommunens skattefinansierade tillsyn är obligatorisk och kan omfatta arbete med sanktionsavgifter, åtalsanmälningar, ogrundade klagomål och uppföljningar samt riktad kontroll av fusk (livsmedel). Detta omfattar bl.a. rådgivning till allmänheten, verksamhetsplanering, interna och externa remisser m.m.

Den styrda tillsynen och den händelsestyrda tillsynen samt den till viss del behovsprioriterade tillsynen utgör tillsammans det primära uppdraget som den operativa tillsynsmyndigheten är skyldig att årligen hantera.

Verksamhetsmål

Miljöbalken

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljöbalkens regler gäller för alla åtgärder och verksamheter som på något sätt motverkar främjandet oavsett om de ingår i den enskildes dagliga liv eller i form av näringsverksamhet. Miljöbalken skall tillämpas så att:

1. Människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan.
2. Värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas.
3. Den biologiska mångfalden bevaras.
4. Mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. Återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Miljökvalitetsmålen

Sveriges miljömål består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt ett flertal etappmål. Generationsmålet syftar på att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Miljömålen beskriver vad som är en god miljö i Sverige vilket också är utgångspunkten för det svenska samhällets arbete med miljöfrågor. De 16 miljömålen är: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning, giftfri miljö, skyddande ozonskikt, säker strålmiljö, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, hav i balans samt kust och skärgård, myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, storslagen fjällmiljö, god bebyggd miljö samt ett rikt växt- och djurliv. Etappmålens syfte är att bygga

strategier för att kunna uppnå miljömålen genom att tydliggöra vilken samhällsförändring som behöver ske och när.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrinstrument för myndigheter och domstolar. Miljökvalitetsnormer används vid till exempel tillståndsprövning, tillsyn och fysisk planering. Målet är att miljön ska vara så pass god att ekosystemen fungerar och ekosystemtjänster upprätthålls. Miljökvalitetsnormerna innefattar kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt. När myndigheter och domstolar fattar beslut om villkor för olika verksamhetsutövare är den aktuella miljökvalitetsnormen ett viktigt underlag. Åtgärdsprogram för att uppfylla miljökvalitetsnormerna tas fram av relevant myndighet och ses över var sjätte år.

Lokala mål

De lokala miljömål som bygg- och miljöförvaltningen behöver ta hänsyn till finns med i Bräckes kommunplan 2024–2026. I kommunplanen står det att Bräcke kommun ska bidra till att utsläppen av växthusgaser minskar och säkerställa att kommunen har en beredskap för att möta klimatförändringar. Dricksvattnet ska ha en god kvalitet och avfallshanteringen ska vara hållbar. Bräcke kommun ska bidra i omställningen till en fossilfri fordonsflotta. Kommunens verksamheter ska föregå med gott exempel och sträva efter att minska klimatpåverkan.

Bygg- och miljönämndens ansvar

Utgångspunkten för näst intill all tillsyn inom miljö- och hälsoskydd är miljöbalken. Tillsyn är samhällets viktigaste styrmedel för att säkerställa syftet med miljöbalken. Enligt miljöbalken är det kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder eller motsvarande som har det operativa tillsynsansvaret, vilket i Bräcke och Ånge kommun är Bygg- och miljönämnden. Det är Bygg- och miljönämnden som genom tillsyn ska kontrollera att lagstiftningen i miljöbalken efterlevs. Idag har bygg- och miljönämnden det politiska ansvaret för bygglov, miljöskydd, hälsoskydd, livsmedel samt alkohol och tobak.

Dokumentnamn: Behovsutredning

Datum: 2025-12-12

Beslutad av: Bygg- och miljönämnden

Tidigare beslut: BMN 2024-12-13 §90

Den som bedriver en verksamhet ska enligt miljöbalken ha den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. I tillsynsansvaret kontrollerar miljö- och hälsoskyddsnämnden att verksamhetsutövare och berörd personal har en tillräcklig kompetens för att arbetet ska kunna utföras på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Det är också miljö- och hälsoskyddsnämnden som genom sitt tillsynsansvar kan och ska bedöma om det finns brister i en verksamhet, följa upp dem samt ställa krav på att bristerna åtgärdas. Att tillsynen upptäcker avvikelser och åstadkommer rättelse är av betydelse för miljön och människors hälsa men också för att olika företag ska kunna verka på lika villkor.

Nationella tillsynsstrategin

Nationella tillsynsstrategin är ett verktyg som är framtagen i samverkan mellan Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Socialstyrelsen, Energimyndigheten och Svenska kraftnät. Naturvårdsverket har samordnadsansvar för strategin. Syftet med strategin är att främja tillsyn som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägen under strategins period. Strategin innehåller sju tillsynsområden vilket är avfall, förorenade områden, hälsoskydd, kemikalielltillsyn, miljöfarlig verksamhet, naturtillsyn samt vattenverksamhet. Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Strategin gäller i fyraårsperioder. Den aktuella strategiperioden gäller för 2022–2025. Nästa strategiperiod kommer gälla mellan 2026–2029. Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska det framgå hur tillsynsmyndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin i den tillsynsplan som årligen tas fram. I verksamhetsplanen för miljö- och hälsoskydd redovisas hur bygg- och miljöförvaltningen har följt strategin det året.

Beräkning av resurser

Årsarbetstiden för en anställd är 2 080 timmar. Personlig tid, i vilken semester och normal sjukfrånvaro, friskvård, kompetensutveckling m.m. ingår, beräknas till 540 timmar. Detta ger 1 540 timmar som varje handläggare förväntas arbeta riktat mot näringsliv, offentlig verksamhet, allmänhet, samråd såväl inom bygg- och miljöförvaltningen som med andra förvaltningar och myndigheter, samt olika möten och sammankomster som kräver vår medverkan. Dessutom ingår administrativa uppgifter samt IT- relaterade frågor.

Där inte fasta tillsynsobjekt finns har en genomgång av antalet ärenden av olika typ, som handläggs under ett normalår, tagits fram. Tidsåtgången för olika ärendetyper har bedömts utifrån erfarenhet. Arbetsområdet för gruppen är mycket brett och saker som sker i vår omvärld, ändrad lagstiftning m.m., kan med kort varsel innebära mycket stora förändringar i arbetet.

Varje handläggare beräknas ha ca 1 000 timmar till handläggning av inkommande ärenden och planerad tillsyn samt ca 540 timmar till planering, kvalitetsutveckling och administrativa uppgifter. I tabell 1 visas en sammanställning av den tidsåtgång som beräknas inom miljöbalkstillsynen mellan åren 2025–2027. Tabellen innefattar de olika ansvarsområden som SKR rekommenderar att tillsynsmyndigheten ska använda i en behovsutredning. I tabellen har timmar beräknats enligt nuvarande taxa, samt beräkningar av medelvärde på tidsåtgång i ärenden som ej har en fast handläggningstid.

Dokumentnamn: Behovsutredning

Datum: 2025-12-12

Beslutad av: Bygg- och miljönämnden

Tidigare beslut: BMN 2024-12-13 §90

Tabell 1. Sammanställning av totalt tidsbehov inom miljöbalkstillsynen för Bräcke och Ånge kommuner under åren 2025–2027.

Tillsynsområde	Behov h/år
Styrd tillsyn inom miljöskydd	621
Styrd tillsyn inom hälsoskydd	192
Behovsstyrd verksamhet miljöskydd	4 405*
Behovsstyrd verksamhet hälsoskydd	20**
Inkommande ärenden miljö och hälsoskydd	1 233
Skattefinansierad tid	4 250***
Total tid:	10 721

*Det finns ca 110 kända U-verksamheter samt ca 4500 enskilda avlopp där många är i stort behov av tillsyn. Eftersom U-verksamheter inte är anmälningspliktiga så är det svårt att uppskatta antalet faktiska U-verksamheter i kommunerna. Hittills har inget större projekt riktat till inventering av U-verksamheter genomförts. Räknas på ca 5 h tillsyn på varje objekt fördelat på 10 år. I denna siffra finns även tid medräknad för tillsyn av s.k. EBH-objekt, 1050 h per kommun per år.

**Det finns ca 40 registrerade UH-verksamheter. Eftersom UH-verksamheter inte är anmälningspliktiga så är det svårt att uppskatta antalet faktiska UH-verksamheter i kommunerna. Hittills har inget större projekt riktat till inventering av UH-verksamheter genomförts. Räknas på ca 5 h tillsyn på varje objekt fördelat på 10 år. Behovet bedöms vara mycket större än det som anges, men det är svårt att beräkna utan uppgifter om hur många objekt som finns.

***Uppskatning av skattefinansierad tid. Skattefinansierad tid avser arbete riktat mot medborgare där vi inte kan ta betalt, ex. telefonrådgivning, samråd, arbete med informationsinsatser osv.

En sammanställning av det kända tillsynsbehovet inom miljöbalkens område ger ett behov på 10 721 timmar för respektive år 2025–2027. Behovet av timmar per år ser likartat ut för tidsperioden 2025–2027 utifrån de verksamheter som känns till, dock kan variationer uppåt och nedåt ske om exempelvis fler U- och UH-verksamheter registreras eller om verksamheter avslutas. Varje tjänst inom miljöbalksgruppen anses kunna generera 1 000 timmar per år för tillsyn. För att kunna möta behovet och ha förutsättningar för att genomföra arbetet utan prioriteringar krävs därmed ca 10,7 heltidstjänster.

Avgifter för tillsyn och provning

Tillsyn och provning ska inte bekostas av samhället utan av den som söker tillstånd eller som är föremål för tillsyn. Reglerna om detta finns i 27 kap. miljöbalken. Tanken är att den som förorenar ska stå för samhällets kostnader. Vissa betalar en årlig riskbaserad avgift för både provning och tillsyn. Andra betalar en särskild handläggningsavgift vid provning eller timavgift vid utförd tillsyn. En kommun bestämmer själv de avgifter som de kommunala nämnderna debiterar och det är kommunfullmäktige som fattar dessa beslut. Självkostnadsprincipen gäller, därför får kommuner inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden). I Bräcke och Ånge kommun finns en fastställd taxa för miljöbalkens område. Taxan har omarbetats enligt förslag från SKR och är tagen i kommunfullmäktige 2022-12-14 i Bräcke kommun (§ 100) samt 2022-11-28 i Ånge kommun (§ 105).

Bygg-och miljönämndens tillsynsarbete

Bygg och miljönämnden i Bräcke och Ånge har tillsynsansvar enligt miljöbalken och strålskyddslagen vilket är indelat i två huvudsakliga tillsynsområden:

- Miljöskydd (tillsyn av miljöfarliga verksamheter)
- Hälsoskydd (tillsyn hälsoskyddsverksamheter, inklusive strålskyddslagen)

Miljöfarlig verksamhet

Enligt 9 kap. 1 § miljöbalken avses med miljöfarlig verksamhet

1. Utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten.
2. Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än vad som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

Miljöfarlig verksamhet är mycket omfattande och regeringen har därför i miljöprövningsförordningen definierat vilka verksamheter och åtgärder som avses i 9 kap. miljöbalken (1998:808) som är tillståndspliktiga och anmälningspliktiga. Verksamheterna klassas sedan in i kategorier efter potentiell påverkan på människors hälsa och miljön vilket är A, B, C samt U verksamheter. Nedan redovisas de olika prövningsnivåerna i miljöprövningsförordningen.

A-verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från Mark- och miljödomstolen. I Bräcke och Ånge kommuner gäller detta till exempel Octowood AB och Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB. Bygg- och miljönämnden har inte tagit över tillsynen över någon A-verksamhet men deltar vid till exempel samråd vid verksamheterna.

Dokumentnamn: Behovsutredning

Datum: 2025-12-12

Beslutad av: Bygg- och miljönämnden

Tidigare beslut: BMN 2024-12-13 §90

B-verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen. Bygg och miljönämnden har tagit över tillsynen för sex B-anläggningar. Samtliga anläggningar bedöms ska ha årlig tillsyn med minst ett besök per år. Det finns även möjlighet att ta över tillsynsansvar för ytterligare verksamheter. När denna behovsutredning skrivs är bygg- och miljönämnden i dialog med Länsstyrelsen Västernorrland av anledning att ta över tillsynsansvaret för ett antal B-klassade verksamheter.

C- Verksamheter

Verksamheter som är anmälningspliktiga till bygg- och miljönämnden kallas C-verksamheter. I dagsläget så finns det 81 registrerade C-verksamheter i Bräcke och Ånge kommun. Samtliga C-verksamheter har årlig tillsyn med avgift enligt fastställd taxa.

U- Verksamheter

Verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga kallas U- verksamheter. Att uppskatta det totala antalet U-verksamheter som finns i kommunen är svårt då även daglig verksamhet och åtgärder kan omfattas. Där återfinns bland annat miljöskyddsverksamheter, t.ex. mindre förbränningsanläggningar och drivmedelsstationer. Det krävs ingen registrering av dessa verksamheter vilket leder till att det totala antalet är svårt att uppskatta.

Dokumentnamn: Behovsutredning

Datum: 2025-12-12

Beslutad av: Bygg- och miljönämnden

Tidigare beslut: BMN 2024-12-13 §90

Tabell 2. Sammanställning av antal och tillsynsbehov för anmälnings- och tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter i Bräcke och Ånge kommuner. Verksamheterna är sorterade efter de klassningskoder som återfinns i taxan.

Verksamhetstyp	Klass-ning	Antal	Årlig tillsynstid (h)	Tillsynsintervall (År)	2025	2026	2027
Avfall	B	2	31	1	31	31	31
Rening av avloppsvatten	B	1	20	1	20	20	20
Trävaror	B	2	60	1	60	60	60
Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas,...	B	1	18	1	18	18	18
Avfall	C	15	83	1	83	83	83
Fiskodling och övervintring av fisk	C	1	3	1	3	3	3
Fordonsservice och drivmedels-hantering	C	13	78	1	78	78	78
Gas- och vätskeformiga bränslen, el, värme och kyla	C	9	54	1	54	54	54
Hantering av bränslen och andra kemiska produkter	C	3	15	1	15	15	15
Jordbruk	C	5	30	1	30	30	30
Metall-bearbetning	C	3	30	1	30	30	30
Mineraliska produkter	C	2	18	1	18	18	18
Rening av avloppsvatten	C	9	84,75	1	84,75	84,75	84,75
Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar	C	8	32	1	32	32	32
Trävaror	C	9	37,25	1	37,25	37,25	37,25
Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas,...	C	5	27	1	27	27	27
Totalt:		82	621		621	621	621

Hälsoskyddsverksamheter

Det arbete som utförs för att förhindra att människor får hälsobesvär och blir sjuka av sin närmiljö kallas för hälsoskyddsarbete. Det förebyggande hälsoskyddsarbetet sker enligt miljöbalken och utförs också av bygg- och miljönämnden. I 38 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anges de verksamheter som är anmälningspliktiga inom hälsoskyddsområdet. Dessa verksamheter anses som särskilt prioriterade eftersom lagstiftaren pekat ut att dessa är anmälningspliktiga. Verksamheterna klassas utifrån provningsnivåerna H- samt UH-verksamheter.

H-Verksamheter

De hälsoskyddsverksamheter som är anmälningspliktiga kallas för H-verksamheter. Syftet med tillsynen över H-verksamheter är att se till att de drivs på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Verksamheter som kan klassas som H-verksamheter är hygienisk behandling med risk för blodsmitta eller annan smitta, bassängbad, skolverksamheter samt solarium.

UH- Verksamheter

De hälsoskyddsverksamheter som inte är anmälningspliktiga kallas för UH-verksamheter. Det är svårt att uppskatta antalet UH-verksamheter då arbetet med att inventera antalet verksamheter ännu inte har prioriterats. Verksamheter som kan klassas som UH-verksamheter är privata hyresrätter, lokaler för vård, asylboende eller annat omhändertagande, samlingslokaler, övernattningsställen, hygieniska behandlingar etc.

Tabell 3. Sammanställning av antal och tillsynsbehov för anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter i Bräcke och Ånge kommuner. Verksamheterna är sorterade efter de klassningskoder som återfinns i taxan.

Verksamhetstyp	Antal	Årlig tillsynstid (h)	Tillsynsintervall (År)	2025	2026	2027
Grundskola	9	61	1	61	61	61
Förskola	13	71	1	71	71	71
Gymnasieskola	2	14	1	14	14	14
Fotvård	10	20	1	20	20	20
Solarium	3	6	1	6	6	6
Hudvård och tatuering	2	8	1	8	8	8
Bassängbad	3	12	1	12	12	12
Totalt:	42	192		192	192	192

Tillsynsfrekvens

Miljöbalksgruppen har gjort bedömningen att alla tillståndspliktiga verksamheter har ett behov av minst ett årligt tillsynsbesök. För anmälningspliktiga (C och H) verksamheter har tillsynsfrekvensen fastställts genom den riskklassning som anges i taxan. Ambitionen är att de verksamheter som har nio timmar eller fler ska få minst ett tillsynsbesök per år. Vidare ska verksamheter som har mellan fyra och åtta timmar få ett tillsynsbesök vartannat år och de verksamheter som har tre eller färre timmar ska besökas vart tredje år.

Planerad tillsyn för övriga verksamheter

Övriga verksamheter är inte anmälnings- eller tillståndspliktiga och där tillsynen betalas med timavgifter. Tillsynsbehovet på denna typ av verksamheter varierar och i vissa fall finns inget bestämt tidsintervall för tillsynen. Verksamheter som är ej anmälningspliktiga (U och UH) får tillsynsbesök vid behov, det vill säga om det exempelvis uppstår en situation där tillsyn måste genomföras eller om det pågår en kampanj med mera.

Tillsyn Miljöskydd

Tillsyn av små avlopp

Nära hälften av de 700 000 fastigheter i Sverige som har enskilt avlopp med vattentoalett bedöms ha anläggningar som inte uppfyller dagens krav. Det stora antalet små avlopp med bristfällig rening utgör en betydande källa till övergödningen av våra sjöar, vattendrag och kustvatten. Men även behovet av smittskydd, rening av läkemedelsrester och hushållskemikalier är en viktig anledning till att åtgärda bristfälliga avlopp.

Enligt Havs- och vattenmyndigheten är åtgärdstakten för låg. För att åtgärda de bristfälliga avloppen men även för att upprätthålla en god standard på lång sikt måste åtgärdstakten öka till 5 % och initialt 6,3 % per år om man räknar med att avloppen utan efterföljande rening ska åtgärdas inom en tioårsperiod.

I Bräcke kommun finns uppskattningsvis ca 2 380 små avloppsanläggningar och i Ånge kommun finns uppskattningsvis ca 2 180 små avloppsanläggningar, det innebär att ca 4 500 små avloppsanläggningar ska ha återkommande tillsyn. Med en årlig åtgärdstakt av 5 % behöver ca 210 små avlopp inventeras varje år för att bygg- och miljönämnden ska få underlag att kräva åtgärder av fastighetsägare med bristande anläggningar. Uppföljningar av små avloppsanläggningar som underkänts i tidigare inventeringsprojekt behöver prioriteras under 2025 innan nya områden inventeras från och med 2026. Det kommer dock varje år att finnas ett antal anläggningar med förelägganden eller förbud som behöver uppföljning på grund av att inga åtgärder gjorts.

Havs- och vattenmyndigheten vill att alla kommunala miljönämnder till 2026 ska ha registrerat koordinater och reningsteknik för alla enskilda avlopp i sitt digitala ärendehanteringssystem. I Ecos 2 finns idag ca 600 avloppsanläggningar registrerade, vilket skulle innebära att nästan 4000 anläggningar skulle behöva registreras under 2026 för att uppnå målet. Vi föreslår dock tills vidare att de avloppsanläggningar som inspekteras varje år samt nya avloppsanläggningar registreras digitalt.

Tillsyn förorenade områden

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen, särskilt där föroreningar finns från äldre industrier, bensinstationer, brandövningsplatser och deponier. Bräcke och Ånge kommuner har ett gemensamt ansvar för att hantera historiska föroreningar i mark och vatten. Arbetet med efterbehandling styrs främst av miljöbalken och riksdagens miljö kvalitetsmål. Under 2025 har kommunerna gjort en samlad kartläggning av cirka 465 objekt i EBH-databasen. Ett långsiktigt, riskbaserat och samordnat arbete krävs för att säkerställa att kommunernas förorenade områden hanteras på ett hållbart sätt. Detta är avgörande för trygg bebyggelseutveckling, skydd av dricksvatten och bevarande av känsliga naturresurser.

Av alla objekt tillhör nio objekt i Bräcke respektive sex objekt i Ånge riskklass 1 eller 2, vilket innebär mycket stor risk respektive stor risk för människors hälsa eller miljö. Som första steg behöver en handlingsplan tas fram för hur arbetet med förorenad mark ska genomföras och vilka objekt som ska prioriteras kommande år. En förteckning över samtliga kända förorenade områden i Ånge och Bräcke kommun måste tas fram och därefter klargöras vilken myndighet som har tillsynsansvaret för respektive område.

Viktiga utgångspunkter:

- Riskklassade objekt (klass 1–2) har högsta prioritet och ska åtgärdas senast år 2050.
- Fokus ligger på områden som kan påverka vattentäkter, bebyggelse och känsliga naturvärden, inklusive PFAS, tungmetaller och lösningsmedel.
- Kommunen har ansvar både som markägare och tidigare verksamhetsutövare, t.ex. vid gamla deponier.

Strategiska mål och åtgärder:

- Alla riskklass 1–2-objekt ska vara utredda och åtgärdade senast 2050.
- Minst två objekt per kommun ska årligen gå vidare till förstudie eller teknisk undersökning.
- Statliga bidrag ska sökas vartannat år för att finansiera undersökningar och åtgärder.

- Arbetet ska integreras i planprocesser – alla nya detaljplaner granskas med hänsyn till föroreningsrisk.
- Tillsyn ska genomföras vid rivningslov och byggprojekt där risk för spridning av föroreningar föreligger.

Totalt planeras 4 740 arbetstimmar under perioden 2026–2030, med högst arbetsbelastning under 2026–2027. För att säkerställa genomförandet av arbetet och ge utrymme för oförutsedda uppdrag görs bedömningen att cirka 1 050 timmar per år avsätts för EBH-arbetet i varje kommun. Årlig fördelning varierar mellan prioriterade objekt, PFAS- och sedimentprovtagning, ärendehantering, samverkan med länsstyrelse, rivningslov, nya objekt och strategiskt arbete. Kompetensutveckling, nätverk och långsiktig bemanning är nödvändigt för att uppnå målen.

Behovsanpassad tillsyn miljöfarliga verksamheter (U-verksamheter)

Bland U-verksamheterna (utan anmälnings- eller tillståndsplikt) återfinns många verksamheter där behov finns av regelbunden tillsyn. Det kan vara verksamheter med kemikaliehantering eller där farligt avfall uppkommer. Hit hör också tillsyn av förorenade områden och tillsyn av små avloppsanläggningar. Vissa U-verksamheter kan bedömas kräva regelbunden tillsyn och kan därmed få årlig avgift, men det vanligaste är att avgift tas ut per timme nedlagd tid. Ett aktuellt register över U-verksamheter i Bräcke och Ånge kommun saknas. Inventering och underlag från företagsregister stöttar oss men ger inte en heltäckande bild. Det finns därför ett behov av att upprätta ett sådant och ett behov av att få underlag för att bedöma riskerna med de olika verksamheterna. Många hanterar kemikalier, det uppkommer avfall och hos jordbrukare, till exempel, behöver kontroll genomföras för att se hur de lever upp till reglerna rörande foder och animaliska biprodukter.

Tillståndspliktig verksamhet (B-verksamheter)

Tillsyn över de B-verksamheter som Bygg-och miljöförvaltningen har tillsynsansvar över. Tillsynen innefattar granskning av årliga rapporter samt platstillsyn över samtliga B-verksamheter. Antalet B-verksamheter omfattar sex objekt när behovsutredningen skrivs.

Köldmedieanläggningar

Alla kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsanläggningar som innehåller 14 ton koldioxidekvivalenter f-gaser eller mer ska rapporteras årligen till bygg- och miljönämnden. Rapporterna ska granskas och meddelande om resultatet skickas till verksamhetsutövaren. Totalt i våra kommuner finns cirka 46 anläggningar. Nämnden tar betalt för granskningen. Om rapporten inte inkommer i tid eller om läckagekontrollerna inte gjorts inom rätt intervall döms en miljöstraffavgift ut.

Avloppsärenden

Att ändra eller inrätta en enskild avloppsanläggning är anmälnings- eller tillståndspliktigt enligt miljöbalken. Med pågående och kommande inventeringar bedömer vi att inkommande ärenden kan komma att öka något de kommande åren.

Avfall

Anmälnings- eller tillståndspliktiga avfallsverksamheter behandlar farligt avfall och ser till att avfallet lagras, transporteras och tas om hand på ett säkert sätt. Detta görs utifrån vilken sorts avfall som är aktuellt. Farligt avfall kan innebära t.ex. olja, lösningsmedel, bekämpningsmedel, färg-, lim- och lackrester, batterier, medicinska produkter, elektronik, lysrör/lampor och vitvaror.

Klagomål

Klagomålsärenden som kan förekomma är skrotbilar, nedskräpning, eldning av avfall etc. Klagomålen kan vara både befogade och obefogade. Vi debiterar endast för befogade klagomål.

Renhållningsärenden

Handläggning av dispenser från de kommunala avfallsföreskrifterna förekommer. Dessa innefattar ansökan om förlängt slamtömningsintervall eller uppehåll i hämtning av slam, eget omhändertagande av latrin/urin, kompostärenden samt renhållningsdispenser.

Anmälan om värmepump

Anmälan om uttag av värme eller kyla från mark och vatten handläggs av bygg- och miljöförvaltningen.

Anmälan om miljöfarlig verksamhet

Nya anmälningar om miljöfarliga verksamheter (C-anläggningar) varierar från år till år i båda kommunerna. Tidsåtgång är varierande beroende på vilken typ av verksamhet det gäller.

Kemiska produkter

Ärenden om kemisk bekämpning m.m. Viss kemikalietillsyn sker även vid tillsyn av C-verksamheter.

Fordonsservice, bensinstationer och mekanisk verkstad

Anläggningar med ärenden som förekommer såsom remisser, anmälan, årsrapporter, årlig tillsyn eller tillsyn vid behov m.m.

Anmälan installation cisterner

Inkommande anmälningar av installation eller avinstallation av cisterner med dieselolja, spillolja eller bensin.

Virkesterminaler

På virkesterminaler anländer virke tillfälligt för vidaretransport. Det finns tre virkesterminaler i kommunerna och tillsyn utförs regelbundet då samtliga virkesterminaler är C-anläggningar.

Betongindustri

Anläggningar för framställning av betong, lättbetong och betongprodukter.

Vattenskyddsområden

Tillsyn kommer ske över de vattenskyddsområden som Bygg- och miljöförvaltningen har tillsynsansvar över. I Bräcke kommun är det Länsstyrelsen Jämtland som har ansvar över tillsynen för samtliga vattenskyddsområden och i Ånge kommun är det Bygg- och miljöförvaltningen som har tillsynsansvaret. Tillsyn över verksamheter inom vattenskyddsområden är utifrån föreskrifterna ett viktigt tillsynsområde men har ännu inte hunnit prioriteras.

Naturvård

I dagsläget är arbetet med naturvård begränsad till svarande på remisser kopplat till naturvård samt handläggning av strandskyddsdispenser i de byggärenden som innefattas av 7 kap. miljöbalken. Det finns inga egna projekt inom naturvård planerade då de kräver större insatser i form av ekonomisk finansiering eller investering av tid. Det finns idag begränsat med resurser för att utföra projekt.

Fiskodling

I dagsläget så finns det en anläggning i Bräcke och Ånge kommuner som bedriver fiskodling för konsumtion och fiskevård. Ärenden kommer in i form av miljörapporter och även årlig tillsyn avses att utföras.

Motorbanor och skjutbanor

Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar ingår samtliga under 30 kap. i Miljöprövningsförordningen (2013:251). Både B-anläggningar och C-anläggningar finns i kommunerna.

Animaliska biprodukter

Anvisa plats för nedgrävning av död häst enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (2014:43). Inom området animaliska biprodukter kan även behovsstyrd tillsyn ske på exempelvis butiker, restauranger eller andra verksamheter som kan komma i kontakt med animaliska biprodukter.

Dagvatten

Dagvatten är, enligt Prop. 2005/06:78, tillfälliga flöden av exempelvis regnvatten, smältvatten från snö, spolvatten och framträngande grundvatten samt skyfall som inkluderas i dagvattenbegreppet. Tillsynen över dagvattnet ansvarar kommunernas miljönämnd för.

Strandskyddsdispens

Det finns olika typer av strandskyddsdispenser som kan ansökas, samtliga strandskyddsdispenser har tidigare handlagts av byggnadsinspektörerna. De strandskyddsdispenser som är tydligt kopplade till miljöbalken och naturmässig bedömning har tagits över av miljöbalksgruppen. Denna förflyttning av ansvar är nyligen gjord vilket innebär att det är svårt att definiera omfattningen av arbetet.

Övrig tillsyn inom miljö- och hälsoskydd

Råd och information

Varje dag går tid åt till att ge råd och information till medborgare, via telefon, mail eller att de kommer förbi kontoret.

Enkäter

Varje år kommer ett större antal enkäter till miljönämnden, främst under första kvartalet. Många av dessa enkäter kommer från myndigheter och är något vi förväntas svara på.

SOS-alarm och Olyckor

Till bygg- och miljöförvaltningen kommer det varje år ett antal anmälningar via SOS eller räddningstjänsten om olyckor som skett och som kan påverka miljö eller hälsa. Detta kan till exempel vara oljeutsläpp efter bilolyckor eller bränder. Antal ärenden och tidsåtgången för dessa varierar. Vid stora olyckor kan miljö- och hälsoskyddsinspektörerna behöva åka ut på plats, men de flesta ärenden som kommer in kan handläggas utan platsbesök.

Inventering av ej anmälningspliktiga objekt

I dagsläget så finns det inget register för vilka aktiva U-anläggningar som finns inom Bräcke och Ånge kommuner. För att kunna skapa ett sådant register så behövs det göras en inventering av samtliga U-anläggningar.

Skattefinansierad verksamhet

Skattefinansierat arbete är inte möjligt att avgiftsfinansiera utan måste finansieras via anslag, d.v.s. via skattemedel.

Mätning av bakgrundsstrålning

Var sjunde månad utförs mätning av bakgrundsstrålningen i båda kommunerna. En heldag per kommun går åt varje år för att mäta bakgrundsstrålning.

Verksamhetsplanering

Inför varje nytt verksamhetsår tas förslag till en kontrollplan/verksamhetsplan fram som lämnas till bygg- och miljönämnden för fastställelse. Kontrollplanen utgår från behovsutredningen som har grunden i lagstiftningen, miljömålen, omvärldsbevakning m.m. Behovsutredningen görs om vart tredje år och uppdateras vid behov.

Interna och externa remisser

Besvarande av remisser gällande bygglov, strandskydd, brandfarlig och explosiv vara mm. är en förekommande arbetsuppgift. Remisser kommer också från nationella myndigheter och länsstyrelsen, dessa kan vara mycket varierande både i innehåll och i omfattning. I vissa fall är nämnden skyldig att besvara remisserna. Ärenden med remisser och samråd gällande vindkraft och täkter beräknas ta längre tid att utföra.

Åtalsanmälningar och miljöstraffavgifter

Sanktionsärenden förekommer varje år, uppskattningsvis sju miljöstraffärenden och en åtalsanmälan.

Administration och information

Tid för arbete med administration och information ingår delvis i den delen av arbetstiden (ca 540 timmar, se sammanställning på s. 12) som ligger utanför tid för handläggning av planerad tillsyn och för handläggning av inkommande ärenden. Arbete med administration och information ligger också på administratörer och arbetsledning.

Administrativt arbete

Arbetet med sammanslagningen av våra två avdelningar tar fortfarande mycket tid i anspråk. E- tjänster och e-arkiv liksom upprättande av nya rutiner och mallar för skrivelser är exempel på administrativa uppgifter. Uppdatering av taxan, delegationsordningen, blanketter och mallar ingår även.

Dokumentnamn: Behovsutredning

Datum: 2025-12-12

Beslutad av: Bygg- och miljönämnden

Tidigare beslut: BMN 2024-12-13 §90

Tabell 4. Sammanställning av antal och tidsbehov för inkommande ärenden som är av händelsestyrd och skattefinansierad tillsyn i karaktären i Bräcke och Ånge kommuner. Ärendena är sorterade efter de klassningskoder som återfinns i taxan.

Ärendetyp	Antal/år	Handläggningstid	Total tid
Administrativa ärenden	15	*Medelvärde 1	15
Anmälan av miljöfarlig verksamhet	23	*Medelvärde 5	115
Anmälan av hälsoskyddsverksamhet	4	*Medelvärde 5	20
Avfallsrelaterade dispenser från avfallsföreskrifterna	38	2	76
Anmälan/skrotning av cistern	2	2	4
Djurhållning i planlagt område samt ABP-relaterade ärenden	4	Djurhållning i planlagt område - 3 ABP-relaterade ärenden - 2	10
Enkäter	2	1	2
Enskilt avlopp	52	Avlopp med vattentoilet - 8 Avlopp med endast BDT - 6	406
Kemisk bekämpning och sanering	6	*Kemisk bekämpning - Medelvärde - 3 *Sanering - Medelvärde - 8	30
Klagomål - Hälsoskydd	7	**Medelvärde - 5	35
Klagomål - Miljöskydd	19	**Medelvärde - 5	95
Anmälan av egen kompostering av organiskt hushållsavfall	32	1	32
Miljöolycka	13	**Medelvärde - 3	39
Miljösanktionsavgift	9	**Medelvärde - 3	27
Remisser	66	**Medelvärde - 1	66
Slamrelaterade dispenser från avfallsföreskrifterna	26	2	52
Anmälan av värmepump	61	Berg- och ytjordvärme - 3 Övriga anläggningar - 4	188
Åtgärdskrav	7	*Medelvärde - 3	21
Totalt:	386		1 233

*Tidtaxa tillämpas.

**Ärenden som ej kan eller sällan debiteras, uppskattning av medelvärde.